

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Sándor István ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa [1088 Budapest, Reviczky u. 5., Hiv. sz.: ...] alperes ellen műsorszolgáltatási ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2011. évi május hó 17. napján kelt 23.K.33.502/2009/8. számú ítélete ellen a felperes által 9. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2011. évi november hó 30. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

Í T É L E T E T

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és az alperesi ... számú határozatot hatályon kívül helyezi.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 30.000 (azaz harmincezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget.

A kereseti és fellebbezési illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A felperes 2009. március 29. napján 23:07 órai kezdettel sugározta a „...” magazinműsort (a továbbiakban: perbeli műsorszám).

Az alperesi jogelőd (a továbbiakban: alperes) a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (a továbbiakban: Rttv.) rendelkezéseinek megtartására irányulóan vizsgálta a perbeli műsorszámot. Az alperes a 2009. július 20. napján kelt ... számú határozatában a szomáliai bevándorlók amerikai kisvárosba való beilleszkedéséről szóló riportot nem értékelte jogsértőnek, azonban az ahhoz kapcsolódó műsorvezetői kommentárokat az Rttv. 3.§-ának (3) bekezdésébe ütközőnek tartotta, mert az elhangzott kijelentések szerint a társadalmi együttélést akadályozó tényező az, hogy a szomáliaiak saját vallási szokásaikhoz ragaszkodnak. Azt is megállapította, hogy felmerül az Rttv. 5.§ (2) bekezdésének megsértése is, mert a perbeli műsorszám szerkesztési gyakorlata, szemléletmódja, a műsorvezetők szerepvállalása miatt az alkalmas vallási, világnézeti nevelésre, így azt csak ennek előzetes feltüntetésével lehet közzétenni, amit azonban a felperes elmulasztott. Mindezek miatt az Rttv. 112.§-ának (1) bekezdés a) pontja alapján a felperest a jogsértő magatartás megszüntetésére hívta fel.

A felperes keresetében a hatóság felhívására benyújtott érdemi nyilatkozatában foglaltak fenntartásával az alperesi határozat hatályon kívül helyezését kérte. Hangsúlyozta, hogy törvényt sértést nem követett el, mert a perbeli műsorszám nem irányult jogsértő célra. Az alperes megalapozatlanul állította, hogy a műsorvezető nevetségessé tette volna fel az egyes muzulmán szokásokat, hogy megkérdőjelezte volna a muzulmán ünnepek létjogosultságát és, hogy a műsorszám műsorszerkesztési gyakorlata, szemléletmódja, a műsorvezetői szerepvállalás vallási tartalommal átitatott lenne. A műsorvezetők nem tüntették fel negatív színben a szomáliaiak muszlim valláshoz való ragaszkodását, hanem egy valós helyzet miatt kialakult problémával kapcsolatosan fogalmazták meg véleményüket, amellyel nem sérült az Rttv. 3.§-ának (3) bekezdése. Véleménye szerint ezt erősíti meg az alperesi határozatban hivatkozott 1006/B/2001. számú alkotmánybírósági határozat is, amely szerint az Rttv. 3.§-ának (3) bekezdésében írtak nem azt jelentik, hogy a médiában ne lenne helye vitának, kritikának, s ne jelenhetne meg a társadalmat jellemző vélemény- pluralizmus annak ellenére, hogy az Rttv. alapvető rendelkezései a vélemény-nyilvánítás szabadságának médiajogi határait jelölik ki. Az alperes az Rttv. 5.§-ának (2) bekezdésének megsértését úgy állapította meg, hogy nem vizsgálta konkrétan a perbeli műsorszámot, azt nem elemezte. Lényegében a hatóság felhívására benyújtott nyilatkozatában megfogalmazott egy mondatos kijelentéséből vonta le azt a következtetést, hogy a perbeli műsorszám vallási, világnézeti nevelésre alkalmas, és azt csak e jellege előzetes feltüntetésével lehetett volna közzétenni.

Az alperes a határozatban foglaltak fenntartása mellett a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperesi határozat felülvizsgálatára irányuló keresetet elutasította, mert a felperes bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, és ezért a keresetében előadott érveit az alperesi határozat jogszabálysértő voltának alátámasztására nem fogadta el. Az alperessel egyezően - a döntésben megjelölt alkotmánybírósági határozatokban kifejtettekre is figyelemmel - azt

állapította meg, hogy a felperes a perbeli műsorszám vitatott szegmensével az Rttv. 3.§-ának (3) bekezdését megsértette. A műsorvezetői megszólalások (a kisebbség beilleszkedésére vonatkozó megjegyzés és a kommentár záró gondolata, amely mondat ténylegesen nem került befejezésre) egyértelműen sértőek voltak a szomáliai kisebbségre nézve és alkalmasak voltak a közvéleményben kialakult előítélet igazolására. Az Rttv. 5.§-ának (2) bekezdése megsértésével összefüggésben az alperesi határozatban írtakat ismételte meg azzal, hogy a felperes is azt nyilatkozta, miszerint a vizsgált műsorszám konzervatív, keresztény szemszögből elemzi a társadalmi problémákat. Ebből következően helytállóan állapította meg a hatóság, hogy a műsorszám - tartalmát tekintve - alkalmas lehet vallási, világnézeti nevelésre.

A felperes fellebbezésében kereseti kérelmének megfelelően az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását kérte. A vizsgálat tárgyává tett szegmens vonatkozásában egyértelműen vitatta, hogy a riportot követő kommentárokkal - az alperesi döntésben és az ítéletben is kiemelt részletekkel - a műsorvezetők bármely személyt, közösséget nyíltan vagy burkoltan megsértettek volna, illetve megjegyzéseik kirekesztésre lettek volna alkalmasak. Álláspontja szerint az alperesi határozat és az annak jogszerűségét megállapító elsőfokú ítélet téves jogértelmezésen alapul, alkotmányos alapjogokat sértve. Kérte fellebbezése elbírálásánál figyelembe venni, hogy az Alkotmánybíróság 1006/B/2001. számú határozatában a véleménynyilvánítást érintően a bírálat, jellemzés, nézet és kritika szabadságát emeli ki. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az Rttv. 5.§-ának (2) bekezdése megsértésével összefüggésben az alperesi döntés általános jellegű megállapítását fogadta el annak ellenére, hogy a határozatban egyáltalán nem került kifejtésre, hogy mit ért a hatóság a perbeli műsor szerkesztési gyakorlatán és szemléletmódján.

A másodfokú tárgyaláson is hangsúlyozta, hogy az alperes és az elsőfokú bíróság a műsorvezetői kommentárokból kiragadott idézetek alapján állapította meg az Rttv. 3.§-ának (3) bekezdése megsértését, amik azonban önmagukban nem értékelhetőek akként, hogy a műsorvezetők kirekesztően közelítettek az iszlám valláshoz. Kifogásolta, hogy az alperes határozatában az Rttv. 5.§-ának (2) bekezdésével összefüggésben nem fejtette ki, hogy a perbeli műsorszám miért alkalmas vallási nevelésre, ennek ellenére az elsőfokú bíróság e körben is jogszerűnek értékelte az alperesi döntést. Hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla hasonló ügyben hozott ítéletére azzal, hogy a másodfokú bíróság abban az ügyben a felperesi álláspontot fogadta el (helybenhagyta az elsőfokú bíróságnak az alperesi határozatot hatályon kívül helyező ítéletét).

Az alperes írásbeli fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte helyes indokainál fogva, és változatlan tartalommal fenntartotta a határozatában, és az elsőfokú eljárásban benyújtott érdemi nyilatkozatában előadottakat.

A felperes fellebbezése - az alábbiak szerint - alapos.

A Fővárosi Ítéltábla a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253.§-ának (3) bekezdésében írtaknak megfelelően a fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem keretei között vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletét. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság feltárta az ügyben irányadó tényállást, azonban megtekintve a perbeli műsorszámot a másodfokú bíróság nem értett egyet az alperesi határozat jogszerűségének megítélésével kapcsolatos okfejtésével és abból levont következtetéseivel. A felperesi fellebbezésre figyelemmel a másodfokú bíróság a következőket hangsúlyozza.

A perbeli műsorszám hatodik szegmense szomáliai menekülteknek az állami letelepítési akció keretében egy amerikai kisvárosban való beilleszkedési nehézségeiről számolt be; különböző események ismertetését követően a műsorvezetők kommentárjaikban a riportban megjelenő problémákat érintették. A határozatban az alperes a műsorvezetők részéről elhangzottakat rögzítette, azonban az egyes mondatrészeket szövegkörnyezetükből kiragadottan vette figyelembe, amelyekhez bizonytalan és csak vélelmezett magyarázatokat fűzve állapította meg az Rttv. 3.§-ának (3) bekezdése megsértését. A másodfokú bíróság az alperesi értelmezést és az e körben kifejtett felperesi érveket egybevetve azt állapította meg, hogy a perbeli műsorszám vitatott szegmense és az ahhoz kötődő kommentárok nem irányultak jogsértő célra, a műsorvezetők véleménye nem tartalmazott sem hibás tényállítást, sem túlzó általánosítást.

A riport valós célkitűzése az volt, hogy a nézőkben a mindennapokban felvetődő, a társadalmi együttélés nehézségeit boncolgató kérdésköröket vessen fel. A kisváros társadalmi együttélési problémáiról megszólaltatott riportalanyok részéről elhangzottakhoz kapcsolódó műsorvezetői vélemények tényeken alapulóan, objektívek és tárgyilagosak voltak. Üzenettartalmukat tekintve a szomáliai közösség által gyakorolt iszlám vallási szokásokról nem nyújtottak negatív képet, nem voltak sértők, így kedvezőtlen hatás (előítéletek kialakulása, illetve a meglévő sztereotípiák erősítése) kiváltására sem voltak alkalmasak. Ténylegesen nem állították, hogy a muszlim vallási szokások (ima előtti lábmosás, hagyományos viselet) akadályozzák a bevándorlói integrációt. Csupán arra a közismert tényre mutattak rá, hogy azok milyen speciális megkülönböztető jegyeket hordoznak és a hivatalos ünnepek mindig igazodnak az adott nemzetek, kultúrkörök hagyományaihoz. Az iszlám ünnepek létjogosultságát nem kérdőjelezték meg, hanem a riportban felmerült konkrét esethez kapcsolódva (vitát váltott ki „hogy a munka ünnepe helyett egy muzulmán ünnepet tettek fizetett szabadnappá”) reagáltak. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az alperes által kifogásolt „nevetséges” jelzőt a műsorvezető az amerikai kisvárosban kialakult helyzetre alkalmazta és a kommentár pozitív tartalmú végszóval zárult. Mindezek együttes értékelésével nem állapítható meg, hogy a műsorvezetők kommentárjaikkal az iszlám valláshoz sztereotíp, intoleráns módon közelítettek volna. Így az egyes műsorvezetői megjegyzések, megtartva az alkotmánybírósági határozatban kifejtettekkel összhangban a vélemény-nyilvánítási szabadság médiajogi határait, az Rttv. 3.§-ának (3) bekezdésének megsértését nem eredményezik.

A felperes a hatóság felhívására benyújtott nyilatkozatában a perbeli műsorszámmal összefüggésben arra hivatkozott, hogy az közéleti hírműsorként kerül sugárzásra, konzervatív keresztény szemszögből mutatja be az egyes amerikai bel- és külpolitikai eseményeket, azonban ez vallási nevelést nem céloz. Annak ellenére, hogy a szerkesztők világnézeti beállítottsága kitűnik, ez semmiképp nem azonosítható a vallási meggyőződéssel. Az alperes lényegében a felperesnek ezt a nyilatkozatát alapul véve döntött arról, hogy a perbeli műsorszámmal összefüggésben az Rttv. 5.§-ának (2) bekezdése megsértése is fennáll. Az elsőfokú bíróság is csak egyedül azon az alapon ítélte meg a felperesi magatartást, hogy a perbeli műsorszám konzervatív keresztény vélemények megjelenésére biztosít lehetőséget. Nem vette azonban figyelembe, hogy az alperes bár ismertette a perbeli műsorszám tartalmát, az egyes szegmensek vonatkozásában nem jelölte meg azokat az elemeket, amelyek egyenként, illetőleg a műsorszám egészét tekintve megkövetelnék, hogy a nézőket a felperes arról tájékoztassa az Rttv. 5.§-ának (2) bekezdése szerint, hogy a hírműsor vallási, vagy világnézeti nevelésre alkalmas. Alappal sérelmezte a felperes, hogy az alperes nem fejtette ki, hogy mit ért a perbeli műsorszám azon szerkesztési gyakorlatán, szemléletmódján, műsorvezetői szerepvállalásán, ami annak vallási illetve világnézeti nevelésre alkalmasságát oly módon alapozza meg, hogy az erre való előzetes figyelmeztetés mellőzése jogsértő lenne. Az ítélet tábla álláspontja szerint ez a hiányosság az Rttv. 5.§-ának (2) bekezdésének megsértése miatti felelősségre vonás lehetőségét valóban kizárja.

A fentebb kifejtettek folytán és a hivatkozott alkotmánybírósági határozatban írt elvek figyelembevételével a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a perbeli műsorszámot tévesen értékelte mind az alperes, mind az elsőfokú bíróság, ezért a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és felperesi jogsértés hiányában az alperes határozatát a Pp. 339.§-ának (1) bekezdésében foglaltak alapján hatályon kívül helyezte. A hivatalból indult eljárásra tekintettel az új eljárásra való kötelezést mint szükségtelent mellőzte.

Az alperes a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a sikerrel fellebbező felperes első- és másodfokú eljárásban felmerült perköltségét, míg az alperes személyes illetékmentessége folytán a kereseti és fellebbezési illetéket a bírósági eljárásban alkalmazandó költségmentességről szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2011. évi november hó 30. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet sk. a tanács elnöke, dr. Bacsza Andrea sk. előadó bíró,
dr. Vitál-Eigner Beáta sk. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő